

Tekijä museo yleisö

Nykydokumentointia
museoyleisöjen parissa

toim. Johanna Lehto-Vahtera ja Eeva Holkeri

Tekijä – museo – yleisö

Nykydokumentointia museoyleisöjen parissa

toim. Johanna Lehto-Vahtera ja Eeva Holkeri

Aboa Vetus & Ars Nova

TAKO-hanke, Pooli 6

2012

Graafinen suunnittelu Timo Takala

ISBN 978-952-5820-10-2

Jos tulostat,
kaksi sivua
mahtuu yhdelle.

Sisällys

Johdanto	4
Mikä TAKO on ja miksi?	6
TAKO-työtä teemapoleissa	6
Poolin 6 ensimmäinen dokumentointihanke toteutettiin vuonna 2011	8
Nykydokumentointi tuottaa tietoa ja jäsentää sisältöjä: Poolin 6 tuottamat tulokset	13
Tee museosta mieleisesi! Aboa Vetus & Ars Nova	14
Lapsille tehty näyttely lasten kokemana Lasten ja nuorten taidekeskus	17
Julkkiskirjahyllyjä ja kirjasuhteita Suomalaisen kirjan museo Pukstaavi	19
Reittiseurantaa ja valokuvafaneja Suomen valokuvataiteen museo	21
Ajanottoa esihistoriassa Suomen kansallismuseo	23
Lasikomppania Suomen lasimuseo	25
Yleisöjen kokemusten jäljillä: Valtion taidemuseo / Kuvataiteen keskusarkisto	27
Lopuksi	29

Johdanto

Museoiden tehtäväkenttänä on ihmisen toiminta ja siitä syntyvä fyysinen ja myös henkinen kulttuuriperintö, jonka parissa museot tekevät työtä erityisesti esineistön parissa. Museot siis keräävät ja säilyttävät työkseen.

Suomessa on satoja museoita ja niiden kokoelmissa on miljoonia objekteja ja dokumentteja. Suomalaisen museolaitoksen synnyn alkuvaiheessa, runsaat sata vuotta sitten, tavoiteltiin mahdollisimman laajoja esinekokoelmia, joiden kautta voitaisiin tutkia ja säilyttää ehjiä kulttuurikuvia katoavasta perinteestä. Erityisesti kansankulttuuri ja muinaisuus olivat keskiössä, koska museoiden haluttiin toimivan myös heräävän kansallisen identiteetin vahvistajina.

Tänä päivänä maailma näyttää toiselta ja yhä useammat museoammattilaiset ihmettelevät, miten rajata kokoelmien kasvua, miten voida säilyttää kaikki vastaanotettu materiaali ja vieläpä tutkia nykypäivän ilmiöitä ja tallentaa niistä jotakin. Mitä ja miten ylipäätään tulee tallentaa ja voisiko jostain luopua, ovat kysymyksiä, joita niin ikään pohditaan. Yhä useammin myös heitetään ilmoille kysymys, voisivatko museot jakaa vastuuta kokoelmista ja kulttuuriperinnöstä uudella tavalla.

Vaikka museoilla on omat tehtävänsä, teemansa ja kokoelmalinjansa, vasta viime vuosina on tullut tavalliseksi laatia kokoelmapoliittisia ohjelmia, jotka saavat kokoelmien

karttumisen pysymään kurissa – ja mikä tärkeintä, hahmottamaan jo olemassa olevan kokoelman ytimen, sielun, tarkoituksen ja tulevaisuuden. Tosiasia on, että monet museot keräävät tai ovat keränneet samanlaista esineistöä joko tietoisesti tai toisistaan tietämättä. Tarvitaan siis paitsi kokoelmapoliittisia ohjelmia, myös suunnitelmallista työnjakoa eli museoiden kesken jaettua vastuuta keräämisestä.

Yhteiskunnan muuttuessa voi pitää selvänä että museot ja niiden tehtävätkin muuttuvat, joskin hitaasti. Kokoelmatyö säilyy ydintehtäväalueena, sillä museot ovat ainoa laitos yhteiskunnassa, jonka tehtävänä on kerätä ja tallentaa nimenomaan esineitä. Kirjastot huolehtivat kirjoista ja muista julkaisuista, arkistot asiakirjoista. Museoiden kokoelmatyön painopisteen siirtyminen vanhan aineiston hallinnasta aktiiviseen nykypäivän dokumentointiin ja samalla esinekeskeisyydestä ilmiökeskeisyyteen, on eräs viime aikojen trendi, joka luultavasti jatkuu.

Museot ovat sitoutuneet huolehtimaan kulttuuriaineistoista, joita ne keräävät. Ne eivät kuitenkaan voi keskittyä vain menneeseen, vaan on pystyttävä hahmottamaan ne kulttuuripiirteet, jotka ovat tätä päivää. Keskustelu museokentän yhteisestä tallennusvastuusta ja työnjaosta edistää jo sinällään asioita, kun kokemuksia jaetaan. Kokoelmatyön prioriteettien määrittely vaikuttaa myös museotyön julkisuuskuvaan. On tärkeää tuoda esiin sidosryhmille ja yleisölle perusteluineen se, miksi museot keräävät, minkälaisista ilmiöistä museoissa ollaan kiinnostuneita ja mihin museo-kokoelmia tarvitaan. Vuonna 2009 aloitettu TAKO-yhteistyö on yksi tapa tuoda esiin museotyön suunnitelmallisuutta ja sen tekijöiden ammattitaitoa.

Mikä TAKO on ja miksi?

TAKO-yhteistyö lähti käyntiin Suomen kansallismuseossa pidetyssä maakuntamuseoiden ja valtakunnallisten erikoismuseoiden kokouksessa vuonna 2009. Taustalla oli museotoimijoiden pyrkimys vahvistaa yhteistyön avulla nykydokumentointityötä, kehittää työnjakoa ja jakaa vastuita kokoelmien keräämisyössä. Nimi TAKO muodostuu sanoista tallennus ja kokoelma ja kyseessä on kansallinen ammatillisten museoiden verkosto. Esikuvana TAKO-työskentelylle ja sitä jäsentämään luoduille teemallisille alaryhmille eli pooleille, on ruotsalainen SAMDOK-toiminta (samtids dokumentation), joka sai alkunsa jo 1970-luvulla.

Suomalaisen TAKO-hankkeen painopiste on kokoelmien tulevaisuudessa. Tähtäimenä on kehittää yhteistyötä, karsia päällekkäisiä tallennustehtäviä, jakaa hyviä kokemuksia ja tietoa museoiden kokoelmavarannosta kulttuuriperintönä.

TAKO-työtä teemapooleissa

TAKO-hankkeessa paneudutaan suunnitelmalliseen nykyajan dokumentointiin toteuttamalla yhteishankkeita. Eri teemojen parissa työskentely ja yhteistyön koordinointi tapahtuu pooleissa, joita on yhteensä seitsemän:

1. Ihminen ja luonto
2. Yksilö, yhteisö ja julkinen elämä
3. Arki
4. Tuotanto, palvelut ja työelämä
5. Viestintä, liikenne ja matkailu
6. Koulutus, taide, korkeakulttuuri ja hyvinvointi
7. Trendit, vaikuttajat ja käännekohdat.

Poolien osallistujamäärät ovat olleet kasvussa sitä mukaa kun tieto TAKO-toiminnasta – hyvien kokemusten myötä – on saavuttanut museot. Monien museoiden kokoelmatyön vastuualue on niin laaja, että ne osallistuvat useiden teemapoolien toimintaan. Poolityöskentely ruokkii keskustelua ja luo luontevia tapoja verkostoitua. Yhteistyön tekijöinä ovat erityisesti kokoelmatyötä tekevät museoammatilaiset. He ovat jääneet sivuun monilla muilla foorumeilla, joissa puhutaan esimerkiksi yleistyöstä tai markkinoinnista. Vuonna 2011 poolityöskentelyyn osallistui kaikkiaan kuutisenkymmentä museota. Nykydokumentoinnin parissa tehtyjen osahankkeiden lopputulokset on tallennettu tekijöidensä kokoelmiin ja hankkeista on toteutettu myös esimerkiksi kiinnostavia verkkonäyttelyjä, katso: <http://tako.nba.fi/suomalainentalvipaiva/>.

Kokonaisuudessaan TAKO-hanke painottuu kulttuurihistoriallisten museoiden ja erikoismuseoiden kokoelmiin. Hankkeeseen liittyvä nykydokumentointityö on sen sijaan vähemmän kokoelmapainotteista.

Pooli 6 toimii otsikolla *Koulutus, taide, korkeakulttuuri, hyvinvointi*¹.

Pooliin kuuluu muista TAKO-poolista eroten monipuolisesti taiteeseen, taideteollisuuteen ja esittävän taiteen tallentamiseen erikoistuneita museoita kuten Suomen valokuvataiteen museo ja Teatterimuseo. Monia poolin osallistujia yhdistää toiminta kulttuurihistoriallisten museoiden ja taidemuseoiden rajapinnalla.

1 Laajempi poolin otsikko on: Koulutus, taide, korkeakulttuuri ja hyvinvointi. Koulutus yhteiskunnallisena ja kulttuurisena ilmiönä, tiede ja tutkimus, erityisesti siihen osallistuvien ihmisten näkökulmasta. Luova ja esittävä taide tekijöiden ja kuluttajien lähtökohdista käsin. Hengelliset ilmiöt ja instituutiot.

Aktiivisia toimijoita poolissa 6 vuosina 2011–2012 on mukana 10–12².

Taidetta pooli 6 ei kuitenkaan dokumentoi, vaan suuntaa katseensa museokontekstissa meneillään oleviin taiteen ja kulttuurin tekemiseen ja tuottamiseen (taiteilijat ja käsityöläiset) sekä niiden kokeamiseen (museokävijät) liittyviin prosesseihin. Tarkastelun kohteena ovat mm. yleisöt, taiteen ja näyttelyjen vastaanotto tai oheispalvelut suhteessa museotyön ydinalueisiin. Kulttuurin, taiteen ja museoiden hyvinvointia tuotavista vaikutuksista puhutaan paljon. Ne ovatkin tulevaisuudessa eräs alue, johon pooli 6 voisi omassa työssään tarttua.

2 Aboa Vetus & Ars Nova, Designmuseo, Jyväskylän taidemuseo, Lasten ja nuorten taidekeskus, Pohjois-Pohjanmaan museo, Porvoon museo, Suomen kansallismuseo, Suomalaisen kirjan museo Pukstaavi, Suomen lasimuseo, Suomen valokuvataiteen museo, Teatterimuseo ja Valtion taidemuseo / Kuvataiteen keskusarkisto.

Poolin 6 ensimmäinen dokumentointihanke toteutettiin vuonna 2011

Pooli 6 järjestäytyi tammikuussa 2010, jolloin mukana oli yhdeksän yhteistyötahoa. Vuoden aikana kokoontumisia järjestettiin kolme ja niissä hahmoteltiin aihepiirin ensimmäinen nykydokumentointihanke otsikolla *Tekijä – museo – yleisö*. Sitä lähtivät toteuttamaan Turussa toimiva historian ja nykytaiteen museo [Aboa Vetus & Ars Nova](#), vuonna 2011 yleisölle ovensa avannut [Suomalaisen kirjan museo Pukstaavi](#) Sastamalassa, Hyvinkäällä sijaitseva [Lasten ja nuorten taidekeskus](#), riihimäkeläinen [Suomen Lasimuseo](#) ja Helsingissä toimivat [Suomen kansallismuseo](#), [Kuvataiteen keskusarkisto](#) ([Valtion taidemuseo](#)) ja [Suomen valokuvataiteen museo](#). *Tekijä – museo – yleisö* -hanke otti tehtäväkseen

dokumentoida mm. museokävijyyttä, museokäynnin luonnetta ja näyttelyjen vastaanottoa.

Seuraavassa esitellään poolin 6 ensimmäiseen nykydokumentointihankkeeseen osallistuneiden tavoitteita. *Tekijä – museo – yleisö* -hankkeen toteuttajat lähtivät nykydokumentointityöhön muun kokoelmatyön lähtökohdista muotoillen sen laajuuden ja metodit sellaisiksi, että ne parhaiten soveltuvat kunkin museon toimintaan.

Turkulainen ABOA VETUS & ARS NOVA on historian ja nykytaiteen museo, jonka kokoelmatoiminta keskittyy toisaalta taiteen ja toisaalta arkeologisen maalöytökoelman keräämiseen ja säilyttämiseen. Museon päätös lähteä mukaan TAKO-yhteistyöhön syntyi halusta kiinnittää museon melko rajattu kokoelmatoiminta laajempaan kontekstiin ja solmia yhteistyösuhteita myös näyttelytoiminnan ulkopuolelta.

Osana poolin 6 nykydokumentointihanketta Aboa Vetus & Ars Nova toteutti vuonna 2011 kävijätutkimuksen *Tee museosta mieleisesi*. Sen sisältö rajattiin pääosin nykytaiteen näyttely *Turku Biennaalin 2011* kävijyyteen ja sen tarjoaman taiteen vastaanottoon. TAKO-toiminnalta odotettiin antoisaa yhteistyötä ja verkostoitumista poolin muiden toimijoiden kanssa. Tavoitteena oli myös vahvistaa ja uudistaa museon suhdetta kokoelma- ja dokumentointityöhön.

LASTEN JA NUORTEN TAIDEKESKUS on Hyvinkäällä toimiva lastenkulttuuria tallentava laitos. Sen ajankohtaisena haasteena on määritellä, mikä on sen tallennusvastuu valtakunnallisesti, toisaalta osana museokenttää, ja toisaalta osana taidekasvatuksen kenttää. TAKO-toiminta tarjosi kiinnostavan yhteistyömahdollisuuden museoiden piirissä sekä mahdollisuuden oppia uutta konkreettisen projektin myötä. Näihin tavoitteisiin pooli 6 sopi teemoiltaan parhaiten.

Lasten ja nuorten taidekeskus ei ole museo, mutta sillä on kuitenkin laaja lasten tekemien taideteosten kokoelma. Keskuksella ei ole kokoelmapoliittista ohjelmaa ja sen tekemä dokumentointityö keskittyy pääasiassa oman toiminnan tallentamiseen. Keskus kokee tarpeelliseksi määritellä tekemäänsä kokoelmatyötä osana vuonna 2012 alkavaa strategiatyötä. Lasten visuaalisen kulttuurina alueella on paljon dokumentoitavaa, mutta Lasten ja nuorten taidekeskuksella ei muun työn ohella ilman lisäresursseja ole mahdollista kehittää nykydokumentointia.

Museokentän uusimpia toimijoita on monia teemoja yhdistävä SUOMALAISEN KIRJAN MUSEO PUKSTAAVI. Sen tehtäväkenttänä on ylläpitää ja vahvistaa suuren yleisön ymmärrystä kirjan ja kirjallisuuden ilmentämästä kulttuuriperinnöstä, kulttuurihistoriasta ja yhteiskunnallisesta merkityksestä. Museon tehtävänä on myös edistää ja vaalia suomalaista kirjakulttuuria ja kirjallisuutta taiteenlajina. Pukstaavin motiivi lähteä mukaan TAKO-toimintaan oli halu verkostoitua, saada apua ja tukea käytännön kysymyksiin, jakaa tietoa ja vaihtaa kokemuksia. Kirjan museon näkökulmasta tallennustoiminnan tarkastelu, rajaukset ja museoiden piirissä siitä käytävä keskustelu on niin keskeistä ja arvokasta, että se kannustaa museoita osallistumaan siihen.

Nykydokumentointi on keskeinen osa Pukstaavin toimintaa. Se on myös tapa tuottaa vaihtuvia näyttelyjä ja tallentaa muuttuvaa toimintakenttäänsä ja siitä katoavia ammatteja. Omalla toiminnallaan Pukstaavi haluaa jakaa tietoisuutta kirja-alan murroskaudesta. Nykydokumentoinnin kautta on mahdollista osallistaa myös Pukstaavin yleisöä ja kannustaa heitä aktiiviseen ja vuorovaikutteiseen museokävijän rooliin.

SUOMEN KANSALLISMUSEON Näyttelyt ja opetus -yksikkö osallistui poolin 6 toimintaan yleisötutkimuksella. Kansallismuseon hankkeen tavoitteena oli dokumentoida museokävijöiden käyttäytymistä esihistorian näyttelyssä sekä kerätä tietoa kävijän museovierailukokemuksesta. TAKO-työhön osallistumisen yhtenä tavoitteena oli hyödyttää tulevien näyttelyjen suunnittelua.

SUOMEN LASIMUSEO lähti mukaan tallennus- ja kokoelmayhteistyöhön ja poolin 6 toimintaan yhteistoimintasyistä. Nykyajan dokumentointi on kuulunut lasimuseon toimintaan oleellisena osana 1980-luvun alusta saakka osana viiden vuoden välein järjestettäviä *Suomen lasi elää* -näyttelyitä. *Tekijä – museo – yleisö* -hankkeen kaltaista dokumentointiprojektia ei ole Suomen lasimuseossa tehty aikaisemmin. Hankkeen toteutustapa syntyi poolityöskentelyn yhteydessä, vaikka projektia määrittivät erityisen paljon rajalliset resurssit.

Osahankkeessaan lasimuseo dokumentoi Nuutajärven lasikomppanian jäsenten työskentelyä Suomen lasimuseoon toteutetun näyttelyn valmisteluvaiheessa. Näyttelyn avauduttua dokumentoitiin yleisön reaktioita. Näyttely oli esillä lasimuseon näyttelytiloissa 9.9.–31.12.2011.

SUOMEN VALOKUVATAITEEN MUSEOSSA oli jo ennen TAKO-yhteistyön käynnistymistä pitkään keskusteltu nykydokumentoinnin tarpeellisuudesta. Käynnissä olevien valokuvauksen teknisten ja kulttuuristen murrosten tallentamisen kiireellisyys oli huomioitu, mutta resursseja ja aikaa järjestäytyneelle dokumentointityölle ei onnistuttu löytämään riittävästi. TAKO ja poolityöskentely tarjosivatkin hyvän syyn tarttua jo kauan vireillä olleeseen asiaan, aloittaa hankkeiden suunnittelu ja kartuttaa henkilökunnan kokemusta nykydokumentoinnista.

Pooli 6 tuntui aihealueidensa ja kokoonpanonsa osalta joustavimmalta työskentely-ympäristöltä Suomen valokuvataiteen museolle, jonka toiminnassa yhdistyvät taidemuseoiden ja kulttuurihistoriallisten museoiden ominaispiirteet. Samassa ryhmässä useiden muiden erikoismuseoiden kanssa oli alkuvaiheessa helpointa löytää yhteisiä näkökulmia ja käynnistää yhteistyö.

Suomen valokuvataiteen museon ensimmäinen nykydokumentointihanke TAKO-yhteistyön piirissä palveli museon muuta kokoelmatoimintaa vasta lähinnä pilotoinnin näkökulmasta, mutta tulevaisuudessa nykydokumentoinnista on tarkoitus tehdä kokoelmatyön saumaton osa. Dokumentointi mahdollistaa sellaisten visuaalisen kulttuurin ilmiöiden tallentamisen, jotka muuten helposti jäävät museon perinteisen esinekartunnan ulkopuolelle. Se tarjoaa myös laajemmin tietoa ja näkökulmia kokoelmatoiminnan tarpeisiin. Ideaalitapauksessa nykydokumentoinnin ohessa tehtäisiin selvitys museolla jo olemassa olevista dokumentoitavaan aiheeseen liittyvistä valokuva-, arki- ja esinekokoelmista, sekä täydennettäisiin kokoelman mahdollisia puutteita tarpeen mukaan.

Suomen valokuvataiteen museossa TAKO-työskentely ja dokumentointihankkeet aloitettiin kokoelmapuolen ja museopedagogian yhteistyönä, sillä nykydokumentointi ja sen tulokset halutaan nähdä myös osana museon yleisötyötä. Dokumentointihankkeet tarjoavat uusia näyttelyideoita ja tukevat yhteistyötä museon eri toimintojen välillä.

KUVATAITEEN KESKUSARKISTON lakisääteinen ydintehävä on taiteen ja siihen liittyvien ilmiöiden, henkilöiden ja asioiden dokumentointi. Tämä tehtävä- ja osaamisalue ja poolin 6 sisältö ja tavoitteet ovat paljolti yhteneväiset. Valtion taidemuseon kokoelmat muodostavat yhden kokonaisuuden, johon myös oman dokumentoinnin tuloksena

syntyvä aineisto olennaisesti liittyy. Yhteistyö ja verkostoituminen alan muiden toimijoiden kanssa tallennus- ja kokoelmayhteistyön myötä on tärkeä tavoite.

Poolin 6 osahankkeena Kuvataiteen keskusarkisto dokumentoi Kiasmassa esillä olleen *ARS II* -näyttelyn yleisöpalautetta. Välittömän näyttelykokemuksen dokumentointiin päädyttiin useista eri syistä. Perinteisesti Kuvataiteen keskusarkisto on keskittynyt taiteen dokumentointiin tekemällä taiteilijahaastatteluja ja näyttelyjen tallentamista. *ARS II* -tutkimus keskittyi yleisön reaktioihin ja avasi mahdollisuuden laajentaa tarkastelukulmaa teos- ja tekijäkeskeisen tarkastelun ulkopuolelle.

Nykydokumentointi tuottaa tietoa ja jäsentää sisältöjä: Poolin 6 tuottamat tulokset

Poolin 6 vuonna 2011 toteuttaman nykydokumentointihankkeen *Tekijä – museo – yleisö* aihe valittiin pohtimalla yhteistyön piirissä olevia museoita yhdistäviä seikkoja, ja toisaalta kysymällä minkälaisia ”korkeakulttuurin yleisöt” oikeastaan ovat. Museoissa tehdään paljon yleisölle näkymättömiin jäävää valmistettavaa työtä, jota museoissa tehdään kävijöiden, yleisöjen ja asiakaspalvelun parissa. Ne myös toimivat monenlaisissa vuorovaikutussuhteissa taiteilijoiden, lahjoittajien tai lainaajien kanssa näyttely- ja kokoelmaprosessien eri vaiheissa.

Toteutetun hankkeen sisällöissä korkeakulttuuria harrastava yleisö on suurelta osin yhtä kuin museoyleisö. Suomalaisen kirjan museo Pukstaavin tutkimuksessa tarkasteltiin myös lukijoiden kirjakokemuksia ja omia kirjahyllyjä. Museon suhde taiteilijaan, teoksen tai museo-

esineen tekijään, oli hankkeen toinen näkökulma matkalla museo- ja yleisötyön taustoihin.

Tee museosta mieleisesi!

Aboa Vetus & Ars Nova

Aboa Vetus & Ars Nova -museon syventävä kävijätutkimus *Tee museosta mieleisesi!* toteutettiin kolmen kuukauden aikana kesällä 2011. Turku oli vuonna 2011 Euroopan kulttuuripääkaupunki yhdessä Tallinnan kanssa. Tutkimuksen keskiössä olikin kulttuuripääkaupunkivuoden vaikutusten selvittäminen: Millaisia ajatuksia kulttuurivuosi herätti? Miten vuosi vaikutti museokävijyyteen ja millaisena Turun kulttuurikenttä hahmotettiin?

Nykydokumentoinnin kohteina olivat museokävijöiden havainnot kulttuuripääkaupunkivuoden ilmiöistä ja nykyaiteesta, erityisesti kansainvälisestä nykyaiteen näyttelystä Turku Biennaalista. Samalla pyrittiin Aboa Vetus & Ars Nova -museon näyttelytoiminnan ja yleisösuhteen kehittämiseen. Yleisellä tasolla tutkimus selvitti myös kävijöiden näkemyksiä museoiden asemasta yhteiskunnassa sekä museonäyttelyjen tehtävästä. Kävijätutkimus tuotti informaatiota, jota voidaan käyttää museon kehittämisen rakennusaineena. Tutkimus toi lisätietoa myös siitä, miten kävijät hahmottavat laajan museoinstituution kontekstin ja Aboa Vetus & Ars Novan osana sitä.

Syventäviin kävijähaastatteluihin osallistui kaikkiaan 67 henkilöä, ja internet-kyselyyn vastasi 31 henkilöä. Kävijätutkimuksen aineistoksi kertyivät äänitetyt haastattelut ja niiden litteroinnit, internet-kyselyn aineisto, tutkimuksen tiedotus- ja markkinointimateriaalit sekä 40-sivuinen tutkimusraportti.

Avointen kysymysten ja vapaamuotoisen tutkimustilanteen avulla tavoiteltiin syvällisempää ja laadullisempaa tietoa museoyleisöistä kuin mitä jokavuotisilla asiakaskyselyillä oli aiemmin kerätty. Museokävijät suhtautuivat tutkimukseen ilahduttavan myönteisesti, ja monet osallistujat kommentoivat sen tukeneen tai syventäneen näyttelykokemusta.

Litteroidut haastattelut ja sähköiset vastaukset koottiin yhteen. Niiden pohjalta koottiin raportti, joka tuo monipuolisesti esiin museokävijöiden ajatuksia. Pääosin myönteinen palaute kannustaa museota työskentelemään samoin periaattein jatkossakin. Odotettua laajemman yleisön tavoittanut tutkimus paljasti myös epäkohtia, jotka nousivat esiin monissa vastauksissa. Tällaisia olivat esimerkiksi museotilojen sokkeloisuus, sekä samaan aikaan esillä olevien näyttelyjen muodostaman kokonaisuuden hahmottaminen. Monet toivoivat taustoittavia lisätietoja nykytaiteilijoista taidenäyttelyjen yhteyteen. Museolta toivottiin apua vaikeaksi koetun nykytaiteen tulkitsemiseen ja museossa suunnistamiseen. Tutkimuksessa esiin tulleet

parannusehdotuksia kehiteltiin eteenpäin museon henkilökunnan työpajoissa tutkimuksen päättymisen jälkeen. Jatkossa aineistoa voidaan edelleen hyödyntää esimerkiksi näyttelyjen ja museopedagogisen toiminnan suunnittelun apuna. Tehty kävijätutkimus osoitti, että museoyleisö haluaa osallistua museon kehittämiseen. Se kannustaa kävijätutkimuksiin jatkossakin.

Vaikka kävijäkyselyn keskiössä olikin vain kesän ajan näytteillä ollut Turku Biennaali 2011, siinä sivuttiin lukuisia kertoja myös muita vaihtuvia näyttelyitä³ ja museon kokoelmia. Kävijät esittivät kysymyksen siitä, voisivatko museon sekä historiaa että taidetta esittelevät, ja luonteeltaan hyvin erilaiset näyttelyt käydä keskenään enemmän vuoropuhelua. Aboa Vetuksen perusnäyttelyn poikkeuksellisuus – alkuperäisellä paikallaan sijaitsevat aidot rauniot – tuo omat haasteensa museokierrosten toteuttamiselle, vaihtuvien näyttelyjen sijoittelulle ja näyttelytekniikalle. Rettigin palatsin monimutkainen arkkitehtuuri taas tekee museon hahmottamisesta pakostakin haastavaa. Näistä lähtökohdista käsin museoyleisön mielipiteet näyttäytyvät entistäkin arvokkaampina. Tutkimuksen voikin sanoa antaneen suuntaviivoja myös Aboa Vetuksen monipuolisempaan tilalliseen hyödyntämiseen ja Ars Novan kokoelmanäyttelyjen suunnitteluun.

Tutkimusaineisto esittelee lähtökohdiltaan ja odotuksiltaan erilaisten kävijöiden tapoja suhtautua nykyaikaiseen ja kuvailee kohtaamisia videoinstallaatioiden, sanataiteen ja käsitetaiteen kanssa. Museonäyttelyiltä toivottiin puhuttelevuutta ja museoilta rohkeutta etsiä ja löytää erilaisia tapoja esitellä taidetta ja historiaa. Aikaansa seu-

3 Samaan aikaan Aboa Vetuksessa oli esillä perusnäyttely ja erikoisnäyttely Rihmasto – Luostarikorttelin monta historiaa.

raamalla museoiden uskottiin myös pystyvän tavoittamaan uusia yleisöjä. Myös toiminnallisuutta ja elävyyttä pidettiin nykymuseoille olennaisina piirteinä.

Nykydokumentoinnin kannalta aineistossa kiinnostavaa on myös eurooppalaisessa kulttuuripääkaupungissa ajankohtaiset ja puhuttaneet ilmiöt, joita kävijät toivat esiin monesta näkökulmasta. Erityisesti kaupunkiin levittäytyneet ympäristötaideteokset kiinnittivät huomiota ja uudet kulttuurin muodot saivat kiitosta. Kulttuuripääkaupungin toivottiin pysyvän kulttuurikaupunkina jatkossakin.

Dokumentointihankkeen toteuttivat: Hilla Tuominen (suunnittelu ja toteutus) ja työryhmä, Eeva Holkeri, Selina Kiiskinen, Olli Kuusisto, Johanna Lehto-Vahtera, Laura Perkola, Marianne Salovius, Ville Sirkiä ja Teemu Tuovinen.

Lapsille tehty näyttely lasten kokemana

Lasten ja nuorten taidekeskus

Lasten ja nuorten taidekeskus toimii Hyvinkäällä vanhan villatehtaan alueella Villa Artussa, jonka näyttely- ja taide-
luokkatilat tarjosivat erinomaiset puitteet projektin toteuttamiselle. Toteutetussa TAKO-hankkeessa dokumentoitiin lapsia taiteen kokijoina ja tekijöinä. Hyvinkään dokumentointihanke toteutettiin käsityötaiteilija Minna Kokkisen *Kalevalan näkymätöntä maailmaa* -näyttelyn yhteydessä. Näyttely oli esillä Villa Artun galleriassa 22.2.–10.4. Tutkimusryhmiksi lupautuivat Hyvinkään Montessori-päiväkoti Kirsikan esikouluryhmä ja Impilinnan päiväkodin 4–5-vuotiaiden lasten ryhmä. Lisäksi kahta 6-vuotiasta päiväkotilasta haastateltiin erikseen näyttelytilassa. Päiväkotiryhmien

näyttelykierroksia ja työpajatyöskentelyä tallennettiin videoimalla ja valokuvaamalla.

Hankkeeseen osallistumisen motiivina ja tavoitteena oli taidekeskuksen tutkimuksellisen toiminnan vahvistaminen ja tavoitteellinen dokumentointi, jota voitaisiin jatkaa myös tulevaisuudessa. Pyrkimyksenä oli havainnoida lasten näyttelykäyttäytymistä monesta näkökulmasta: Mihin asioihin lasten huomio erityisesti kiinnittyy? Miten lapset suhtautuvat oppaaseen? Miten näyttelyn sanoma avautuu työpajoissa?

Videoituun aineistoon tallentui lasten tapa tarkastella ja kommentoida taideteoksia, reagoida oppaan kertomuksiin ja tulkita teosten välittämää tarinaa. Työpajadokumentaatioissa ilmenee puolestaan tekemisen ilo ja näyttelyssä opitun ja koetun soveltaminen käytäntöön. Sen sijaan kahden lapsen haastattelu ei sujunut aivan toivotulla tavalla, sillä he jännittivät tilannetta ja olivat hiljaisia.

Matleena Vepsäläinen, Lasten ja nuorten taidekeskus

Kokonaisuutena video- ja valokuvadokumentaatiot tarjoavat kuitenkin kattavan kuvan lapsista näyttely-yleisönä ja työpajaosallistujina.

Lasten näyttelykierrosten ja työpajatyöskentelyn lisäksi hankkeessa dokumentoitiin valokuvaamalla itse näyttely teoksineen, tiedotteineen ja julisteineen. Myös taiteilijan haastattelu ja yleisölle avoin taiteilijatapaaminen dokumentoitiin.

Kokonaisuudessaan aineisto antaa laajan kuvan taidekeskuksen toiminnasta: näyttelyn sijoittelusta näyttelytilaan, yleisötapahtumista, työpajoista ja pedagogisesta toiminnasta. Yksityiskohtaisista valokuvista ilmenevät näyttelyn käsityötekniikat ja tilan mahdollisuudet. Jatkossa aineistoa voidaan käyttää konkreettisesti niin näyttely- ja julkaisutoiminnassa kuin tulevan toiminnan suunnittelussakin.

Dokumentointiin liittyneet lupa-asiat saatiin hoidettua ongelmitta päiväkotien kautta. Projektissa karttunut aineisto koostuu valokuvista, videoaineistosta, audiotallenteista sekä näyttelyyn liittyvästä aineistosta.

Dokumentointiprojektin toteutti taidekeskuksen tuottaja Päivi Venäläinen, joka osallistui myös Suomen museoliiton järjestämälle nykydokumentoinnin kurssille. Aineiston käsittelivät Hilla Tuominen ja Päivi Venäläinen.

Julkiskirjahyllyjä ja kirjasuhteita

Suomalaisen kirjan museo Pukstaavi

Kesällä 2010 Suomalaisen kirjan museo Pukstaavi käynnisti valtakunnallisen muistitietokeruun, jossa tallennettiin kirjojen omistamiseen ja säilyttämiseen liittyviä muistoja,

kokemuksia, tarinoita sekä valokuvia. Keruun tuloksena saadusta aineistosta koottiin 1.7.2011 avatun Pukstaavin ensimmäinen vaihtuva näyttely, joka oli avoinna helmikuuhun 2012 asti. Sen jälkeen näyttely jatkaa kiertonäyttelyinä.

Kerätyn aineiston avulla tarkasteltiin kirjahyllyn ja omistajan suhdetta: hyllyn sisältöä, kartuntaa ja hoitoa. Toinen tarkastelukulma asetettiin kirjallisuuden yleisöön eli kirjojen omistajiin. Myös kirjahyllyjen merkitys esineenä otettiin huomioon. Mikä on sen merkitys huonekaluna ja kodin sisustuksen osana? Näyttelyn tekotapa korosti yleisön aktiivista roolia museon toiminnassa. Yleisö toimi näyttelyn aineiston tuottajana ja vaikutti aktiivisesti sen lopputulokseen.

Muistitietokeruu tapahtui museossa, messuilla ja tapahtumissa jaetun kyselylomakkeen avulla sekä internet-kyselyllä. Kyselylomakkeen liitteenä vastaajat lähettivät valokuvia omista kirjahyllyistään. Vastauksia kyselyyn

Suomalaisen kirjan museo Pukstaavi

saatiin viitisensataa ja niiden liitteenä valokuvia. Videoituja haastatteluja tehtiin seitsemän, josta tuloksena editoituina videoina yhteensä noin 35 minuuttia. Haastattelujen avulla tarkasteltiin julkkisten kirjahyllyjen sisältöä. Haastatellut henkilöt olivat: poliitikko Mari Kiviniemi, yritysjohtaja Björn Wahlroos, kuvataiteilija Nanna Susi, kirjailija Pentti Linkola, arkkipiispa Kari Mäkinen, rap-artisti Paleface ja kirjailija Monica Fagerholm.

Hankkeeseen liittyi erillisrahoituksella toteutettu MUUSA-projekti, jossa yhden yläkoulun luokan kanssa tarkasteltiin nuorten suhdetta kirjoihin ja lukemiseen. Luokka vastasi kyselyyn, tutustui kirjailijan ja kuvittajan työhön, kokosi Pukstaaviin näyttelyn yhteyteen oman kirjahyllynsä sekä dokumentoi koko projektin videolle.

Kirjahyllyjen dokumentointiprojektiin osallistuivat Suomalaisen kirjan museo Pukstaavista suunnittelija Minna Honkasalo, tiedottaja/tutkimussuunnittelija Anna Tuukkainen, museotyöntekijä Anna Ulvinen, tekninen suunnittelija Jere Nevalainen ja Sastamalan seudun museosta museo-amanuessi Emilia Heikkilä, tutkija Lila Heinola ja museonjohtaja Maria Pietilä. Haastattelujen teknisen osan toteuttivat kuvaaja Tapani Hiedanniemi/Kipinäraina ja toimittaja Ulla Saikkonen.

Reittiseurantaa ja valokuvafaneja

Suomen valokuvataiteen museo

Suomen valokuvataiteen museo toteutti ensimmäisenä TAKO-hankkeenaan yleisötutkimuksen ja -dokumentoinnin *Pentti Sammallahden* retrospektiivisessä näyttelyssä museon omissa tiloissa. Hanke toteutettiin 17.1.–17.4.2011.

Virve Laustela, Suomen valokuvataiteen museo

Dokumentoinnin menetelminä käytettiin haastatteluja ja ryhmähaastatteluja (yhteensä 15), museokävijän prosessikuvausta ja Think Aloud -menetelmää⁴ (3 reittiseurantaa ja ajanottoa) sekä valokuvausta ja videointia. Yleisötutkimukseen kutsuttiin sekä ensimmäistä kertaa museossa vierailevia että vuosikortin lunastaneita.

Lisäksi mukaan pyydettiin satunaiskävijöitä.

Hankkeen tavoitteena oli kerätä ja tallentaa tietoa kävijöiden vierailusta museolla, sekä selvittää mitkä ovat heidän odotuksensa valokuvakulttuurin valtakunnallista erikoismuseota kohtaan. Museo oli tutkimuksessaan kiinnostunut kävijöiden kokemuksista ennen ja jälkeen näyttelykäynnin. Pohdittiin myös, voisiko tutkimuksen avulla tulla esiin sellaisia museon identiteettiä tukevia mää-

4 Think Aloud -menetelmän ideana on, että kävijät saavat nauhuri mukanaan vapaasti kertoa kokemuksistaan tutustuesaan näyttelyyn.

ritelmiä, joita on kirjattu Suomen valokuvataiteen museon kokoelmapoliittiseen ohjelmaan.

Dokumentointi antoi mahdollisuuden kokeilla erilaisia metodeja. Samalla se palveli museon näyttely- ja yleisötyötä laajemmin. Pilottihankkeen seurauksena näkemys nykydokumentoinnin mahdollisuuksista museotyön osana kirkastui ja tekijät saivat monia uusia ideoita tulevien hankkeiden varalle.

Dokumentointiprojektin toteuttivat kokoelma-amanuenssi Maria Faarinen, museolehtori Erja Salo ja museologian harjoittelija Sinikka Viitala.

Ajanottoa esihistoriassa

Suomen kansallismuseo

Suomen kansallismuseon havainnointi- ja haastattelututkimus toteutettiin yhden kuukauden aikana keväällä 2011. Näyttelykohteeksi valittiin museon vuonna 1995 valmistunut esihistorian näyttely, jonka uudistaminen on suunnitella. Kävijätutkimuksen tuloksia hyödynnetäänkin tulevan näyttelyn suunnittelussa.

Tutkimusmenetelmät olivat reittiseuranta, ajanotto, sekä Think Aloud -vierailut. Molempien menetelmien avulla pyrittiin samaan mahdollisimman autenttinen kuva museovierailijoiden käytöksestä ja kiinnostuksen kohteista näyttelytilassa. Think Aloud -vierailuja tehtiin neljä ja kävijät myös haastateltiin näyttelykäynnin jälkeen.

Reittiseurantoja tehtiin 35 kappaletta. Tutkittavat näyttelykävijät jaettiin neljään ryhmään; aikuiset ja lapset, aikuisseurueet, yksittäiset aikuiskävijät ja turistit. Seuranat pyrittiin toteuttamaan eri viikonpäivinä ja kellonaikoi-

na. Kävijän kulkureitistä piirrettiin reittikartta ja muistiin merkittiin näyttelyssä käytetty aika. Lopuksi kaikista tutkimukseen osallistuvista kävijöistä kerätty tieto koottiin yhteen, jolloin syntyi yleiskäsitys kävijöiden liikkumisesta tilassa sekä näyttelyn pysäyttävimmistä kohdista.

Suomen kansallismuseo

Seurantojen perusteella selvisi, että ajankäyttö näyttelyssä vaihtelee suuresti. Näyttelyn kiertosuunta jäi monelle kävijälle epäselväksi ja näyttelytekstit jäivät suurimmalta osalta lukematta. Haastatteluissa useimmat kertoivat kokeneensa hankalaksi sijoittaa kerrottuja asioita laajempaan kokonaisuuteen. Isokokoiset esineet kuten korut tai miekat kiinnostivat eniten. Niiden käyttötarkoitus avautuu nykyihmisellekin.

Kaikki haastatellut olivat sitä mieltä, että näyttelyssä on paljon mielenkiintoista tietoa, mutta se on hankalasti hahmotettavissa pitkien näyttelytekstien seassa. Sen sijaan

havainnolliset kuvat ja kartat helpottivat vaikean aiheen ymmärtämistä ja niitä toivottiin lisää. Tulevan näyttelysuunnittelun tärkeä kysymys onkin, miten esihistoriallisen esineistön esittely museonäyttelyssä voidaan toteuttaa ymmärrettävämmin ja mielenkiintoisemmin. Tämän tutkimuksen perusteella kävijät eivät ensisijaisesti kaipaa elämyksellisyyttä, vaan selkeyttä.

Dokumentointihankkeen toteuttivat museolehtori Hanna Forssell ja projektityöntekijä Frida Ehrnsten.

Lasikomppania

Suomen lasimuseo

Dokumentointi koostui lyhyestä haastattelusta, jossa kyseltiin Lasikomppanian jäsenyyteen liittyvistä seikoista, näyttelyyn liittyvistä töistä ja niiden valmistuksesta ja näyttelyyn liittyvistä odotuksista. Näyttelyyn tulevien esineiden valmistusta dokumentoitiin valokuvaamalla.

Nuutajärven lasikomppanian 16 jäsentä (Kari Alakoski, Hans-Christian Berg, Tuomas Ervamaa, Sara Hulkkonen, Alma Jantunen, Marika Kinnunen, Ilse Lindqvist, Kaappo Lähdesmäki, Camilla Moberg, Jonas Paajanen, Anu Penttinen, Harri Piispanen, Johannes Rantasalo, Markku Salo, Elina Turunen, Heikki Viinikainen) määrittelevät itsensä vaihtelevasti joko lasitaiteilijoiksi, lasinpuhaltajiksi tai muotoilijoiksi.

Lasikomppania – nuutajärveläiset lasitaiteilijat -näyttelyn pystytyksen jälkeen yleisöltä tiedusteltiin lomakekyselynä ja haastatteluna vaikutelmia näyttelystä. Haastattelut tehtiin tiettyinä ennalta ilmoitettuina päivinä, jolloin ehkä ainakin

osittain kävijöiksi valikoitui ihmisiä, joilla oli halua paneutua näyttelyvaikutelmiensa analysointiin.

Suomen lasimuseon ystävät ry:n tuella näyttelystä hankittiin museon kokoelmiin teoksia seuraavasti: Tuomas

Marja-Leena Salo, Suomen lasimuseo

Ervamaan *Monitori* (2 kappaletta), Sara Hulkkosen *Mustikka*, joka oli yksi kävijöiden suosikeista, kuva Marika Kinnusen *Summertime*-teoksen valmistuksesta, Kaappo Lähdesmäen *Verkko*, Camilla Mobergin *Gaia*, Anu Penttisen *Kaleidoscope*, valokuva kävijöiden eniten pitämästä Markku Salon *Action Stories* -teoksen valmistuksesta ja Heikki Viinikaisen *Krakov-samppanjalasi*.

Dokumentointimateriaali, haastattelut, valokuvat ja esineet, muodostavat kiinnostavan kokonaisuuden, jolla voi tulevaisuudessa arvioida olevan merkitystä tutkimusmateriaalina. Koska dokumentointiin oli käytettävissä

vain vähän rahaa, menetelmät valittiin huolella. Ajankäytön taloudellisuuteen pakotti myös dokumentoitavien taiteilijoiden suuri määrä. Materiaalin määrä on rajallinen (esimerkiksi valokuvia 86 kappaletta) ja kysymykset tarkasti kohdennettuja, mikä lisää aineiston hyödynnettävyyttä.

Dokumentointityöstä vastasi Suomen lasimuseon intendentti Kaisa Koivisto. Etukäteisdokumentoinnin toteutti nuutajärveläinen Marja-Leena Salo, näyttelyhaastattelut teki Suomen

lasimuseon opas Helena Lahti. Näyttelyhaastatteluisia esitetyt kommentit on toimitettu myös taiteilijoille. Kommentit vaikuttivat osaltaan siihen, mitä esineitä näyttelystä hankittiin Suomen lasimuseon kokoelmiin.

Yleisöjen kokemusten jäljillä:

Valtion taidemuseo / Kuvataiteen keskusarkisto

Valtion taidemuseoon kuuluva Kuvataiteen keskusarkisto toteutti hankkeen, jossa haastateltiin viisitoista *ARS II* -näyttelyssä vierailutta henkilöä. Haastattelujen avulla kerättiin tietoa yleisön välittömästä museokokemuksesta laajalti tunnetussa *ARS*-näyttelyjen ketjussa vuonna 2011. Näyttelyn teemana oli Afrikka.

Haastattelujen suunnitteleminen alkoi syksyllä 2010. Tutkimustehtävän määrittely tehtiin yhdessä Valtion taidemuseon kehitysjohtaja Eija Liukkosen kanssa. Valtion taidemuseon kehittämissyksikkö Kehys on toteuttanut Valtion taidemuseossa lukuisia yleisötutkimuksia sen kaikissa museoyksiköissä vuosien aikana, joten yhteistyö heidän kanssaan oli mielekästä. Etukäteen pohdittiin, millaiseen tutkimukseen olisi tarvetta resurssit huomioiden. Myös Kiasman museopedagogiasta ja viestinnästä vastaavilta henkilöiltä kysyttiin mielipidettä kysymysten asetteluun. Dokumentoinnin menetelmäksi valikoitu videohaastattelu koettiin hyväksi valinnaksi.

Projektin esivalmisteluja tehtiin talvella 2011 yhteistyössä *ARS II* -näyttelytyöryhmän kanssa. Kokonaisuudessaan näyttely dokumentoitiin Kuvataiteen keskusarkiston toimesta näyttelyprosessin eri vaiheissa niin teosten, ripustamisen kuin taiteilijahaastatteluiden osalta. TAKO-hankkeen puitteissa tehty dokumentointi sisältää vain jo

Still-kuva videohaastattelusta, Kuvataiteen keskusarkisto

mainitut kävijähaastattelut. Ne tehtiin toukokuussa kolmena arkipäivänä ja editoitiin kesän kuluessa.

Videohaastatteluista työstettiin myös kaksi videota, joista lyhyempi on katsottavissa [YouTube](#)n kautta. Video liitettiin osaksi Kiasman verkkosivuja.

Haastatteluaineistoista saatiin tietoa yleisön näyttelykokemuksesta, kävijäprofiilista sekä yleisön halukkuudesta osallistua omilla kasvoillaan ja äänellään palautteen antamiseen. Toisaalta projektilla osoitettiin yleisölle, että museo on kiinnostunut heidän kokemuksistaan ja näkemyksistään. Aineisto tuotettiin sekä TAKO-hankkeelle että Kiasman ja Kuvataiteen keskusarkiston kokoelmiin liitettäväksi.

Tutkimusta etukäteen suunniteltaessa arveltiin, että kävijöitä olisi vaikeaa saada suostuteltua haastatteluun ja että aineiston tutkimuskäyttöä laajempi käyttö säilyttäisi haastateltavat. Pelko oli turha ja suostuvaisia haastateltavia löytyi helposti. Kuvauksesta kieltäytyvien informanttien kohdalla oli olemassa myös varasuunnitelma toteuttaa vain äänihaastatteluja ja valokuvadokumentointia. Näin ei kuitenkaan käynyt yhdenkään haastateltavan kohdalla.

Haastattelun antaneet kävijät kokivat positiivisena, että museo oli kiinnostunut heidän museokokemuksestaan.

Tätä kautta yleisötutkimuksilla on museolle myös imago-hyötyä: museo välittää signaalin, että se haluaa kuulla asiakkiaan mielipiteen.

ARS 11 -dokumentoinnin toteuttivat: Susanna Sääskilahti (koordinointi), Hannu Pakarinen (videokuvaus), Anu Niemelä (avustaja), Marika Kokkinen (haastattelija), Sonja Taimiaho (havainnoija) ja Niko Soveri (editointi).

Lopuksi

Ensimmäisten poolin 6 TAKO-dokumentointien tulokset olivat rohkaisevia. Poolin sisällä tapahtuva yhteistyö on ollut opettavaista, palkitsevaa ja hedelmällistä. Kaikki osallistujat ovat löytäneet motiivin toimia yhdessä. Vuoden 2011 aikana pidettiin neljä poolikokousta ja niissä käyty keskustelu oli vilkasta. Toisten ajatusten ja kokemusten kuuleminen on ollut tärkeää. Myös nykydokumentointityön luonne on kirkastunut ja tarve sen tekemiseen on löytänyt selkeitä perusteita. Toteutetut hankkeet ovat tuottaneet kirjallista, kuvallista, äänitettyä ja videoitua materiaalia, reittikarttoja ja myös muutamia esineitä tai teoksia museoiden kokoelmiin. Tulosten jaettavuus ja avoimuus muille tarvitsijoille on ollut kaikkien poolityöskentelyyn osallistujien tavoitteena. TAKO-yhteistyö edistää aineistojen löydettävyyttä ja saavutettavuutta.

Poolin 6 osalta TAKO-yhteistyön ja osahankkeiden teemoihin perehtyminen on tuottanut lisäsyvyyttä kahdelle keskeiselle ammattimaisen museotyön osa-alueelle; kokoelmat ja yleisöt. Tehdyt osahankkeet tuottivat tietoa monista kävijyyteen ja taiteen tekemiseen liittyvistä asioista. Näyttelykäynteihin liittyvät tutkimukset toivat esiin tietoa eri-ikäisistä kävijöistä. Lisävalaistusta saatiin myös siitä,

miten esineitä ja teoksia tulkitaan tai siitä mihin asioihin kävijä kiinnittää huomiota museoon tullessaan. Kävijyyden dokumentointi toi esiin hyödyllisiä havaintoja esineiden, teosten ja näyttelyjen vastaanotosta.

